

## Përballja dhe lufta kundër korrupsionit policor, forcon organizatën tonë policore

Dr. Xhavit Shala

### Abstrakt

Objekti i studimit dhe i hulumtimit në këtë punim është trajtimi i korrupsionit policor si rrezik e kërcënim për sigurinë e legjitimitetin e organizatës policore, rëndësinë e përballjes me këtë fenomen si dhe rolin e institucioneve të mbikëqyrjes e kontrollit në luftën ndaj tij. Korrupsioni është një fenomen negativ i shoqërisë me rrezikshmëri shoqërore të madhe. Ai përbën një rrezik dhe, nëse nuk menaxhohet, nga rrezik kthehet në një kërcënim për sigurinë kombëtare. Edhe në strategjinë tonë të sigurisë kombëtare korrupsioni përfshihet në kategorinë e rreziqeve të cilat kanë prioritetin më të lartë për sigurinë e RSH-së dhe se gjasat e shfaqjes dhe pasojat e tyre për sigurinë kombëtare vlerësohen të larta.

Korrupsioni policor minon efikasitetin e zbatimit të ligjit, efikasitetin dhe legjitimitetin e organizatës policore në kryerjen e funksioneve dhe gërryen besimin e publikut në zbatimin e ligjit dhe drejtësinë. Ai përfshin sjellje të paligjshme, por edhe veprime, të cilat, megjithëse nuk mund të jenë të paligjshme, mund të konsiderohen si sjellje të papërshtatshme për oficerët e policisë, sjellje që bien ndesh me integritetin policor, prirjen e punonjësve të policisë për t'i rezistuar tundimit të abuzimit me të drejtat dhe privilegjet që ofron profesioni i tyre.

Korrupsioni policor përbën një rrezik për besimin dhe legjitimitetin e organizatës policore dhe, nëse nuk menaxhohet apo keq menaxhohet, lufta ndaj këtij fenomeni, e kthen atë nga rrezik në një kërcënim ekzistencial për legjitimitetin e organizatës policore. Identifikimi, vlerësimi dhe përballja e organizatës sonë policore me këtë rrezik tregon aftësinë, forcën e jo dobësinë Policisë së Shtetit.

Gjatë këtij punimi janë aplikuar metodat dhe instrumentet bazë kërkimore shkencore, sasimore dhe cilësore, si metoda e analizës dhe sintezës, analizës krahasuese, ajo historike, juridike, e krahasimit dhe konfrontimit si dhe e studimit të rastit.

Në përfundim të punimit konkludohet, ndërmjet të tjerave se, sigurizimi i korrupsionit policor dhe intensifikimi i punës për parandalimin, zbulimin dhe goditjen e tij si nga vetë organizata policore, ashtu dhe nga strukturat e specializuara të mbikëqyrjes dhe kontrollit të saj, për të hequr jo vetëm “mollën e kalbur” apo “arkën me mollë të prishura”, por edhe për të prerë nëse duhet edhe “degën e kalbur”, është një investim i kryer në drejtimin e duhur për minimizimin e këtij rreziku për sigurinë dhe legjitimitetin e organizatës tonë policore.

Fjale kyçe: korrupsioni policor, rrezik, kërcënim, siguri, organizate policore, SHÇBA, performancë, mbikëqyrje dhe kontroll i jashtëm.

## 1. Korrupsioni si rrezik e kërcënim për sigurinë.

Korrupsioni përbën një rrezik<sup>1</sup> dhe nëse nuk menaxhohet ky rrezik, kthehet në një kërcënim<sup>2</sup> për sigurinë kombëtare, rajonale e më gjerë. Koncepti për korrupsionin në vetvete ka qenë në fokusin e shkencëtarëve të shkencave sociale për shumë vite. Kjo ndërthur në vetvete si anën juridike ashtu dhe psikologjike të perceptimit të saj. Për korrupsionin, ashtu si për krimin e organizuar dhe terrorizmin, akoma deri me sot nuk ka një përkufizim të pranuar ndërkombëtarisht. Pavarësisht kësaj, “Grupi i ekspertëve të Interpolit mbi korrupsionin” bie dakord të japë për korrupsionin një përkufizim të zgjeruar, duke përfshirë në të “çdo veprim ose mosveprim nga individë ose organizata, publike ose private, në kundërshtim me ligjin ose besimin për qëllime përfitimi”<sup>3</sup>. Ky përkufizim i gjerë mund të jetë i pranueshëm si për individë ashtu dhe grupe, pra si për punonjës policie, ashtu dhe për njësi policore. Ekzistojnë disa lloje korrupsioni. Në legjislacionin tonë, korrupsioni përgjithësisht njihet në dy forma, pasiv dhe aktiv, parashikuar përkatësisht nga nenet 244<sup>4</sup> dhe 259<sup>5</sup> të Kodit Penal të Republikës së Shqipërisë.

Shpesh përdoret dhe terminologjia si “korrupsioni i zi”, “korrupsioni i bardhë” apo dhe “korrupsioni gri”<sup>6</sup>. Kjo ndarje mbështetet në supozimin se disa shprehje të korrupsionit janë në themel të pranueshme nga publiku dhe zyrtarët publikë dhe se elitat dhe publiku kanë pikëpamje të ndryshme për atë se çfarë përbën korrupsion. “Korrupsioni i zi” perceptohet nga të dy palët si i papranueshëm, “korrupsioni i bardhë” perceptohet nga të dy palët si i mirë<sup>7</sup>, ndërsa “korrupsioni gri” është kur të dy palët kanë mosmarrëveshje rreth pranimi apo jo të tij.

---

<sup>1</sup>Termi “rrezik” përfshin në vetvete një gjendje të përgjithshme jo të zakonshme, jo normale, e cila sjell destabilitet apo mënjanim nga zhvillimi normal i ngjarjeve dhe që rrezikon interesat kombëtare në përgjithësi.

<sup>2</sup> Termi “kërcënim” nënkupton një zhvillim të shpejtë ose të përshkallëzuar të një rreziku konkret, të pa menaxhuar më parë ose të keq menaxhuar.

<sup>3</sup>Leslie Holmes, *Corruption and policing*, “Toolkiton Police Integrity”, DCAF, Geneva 2012, f.22.

<sup>4</sup> Neni 244 i *Kodit Penal të RSH*, Korrupsioni aktiv i personave që ushtrojnë funksione publike.

<sup>5</sup> Neni 259 i *Kodit Penal të RSH*, Korrupsioni pasiv i personave që ushtrojnë funksione publike.

<sup>6</sup>Arnold J. Heidenheimer, Michael Johnston, *Political Corruption: Concepts and Contexts*, New Jersey:2002, f.33,152,211.

<sup>7</sup> *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2015, f.14.

Nga anketimet ka rezultuar se publiku toleron sjellje të caktuara korruptive apo dhe qëndrime jo të drejta të punonjësve të policisë ndaj korrupsionit. Kështu, 18% e të anketuarve “pranimin nga punonjës të policisë të shërbimeve falas nga subjekte private” nuk e konsiderojnë si shkelje, ndërsa 8-10% e të anketuarve nuk e konsiderojnë korrupsionin rastin kur një punonjës policie ndërhyr për të ndihmuar dikë për të përfituar një shërbim

Korrupsioni është një fenomen negativ i shoqërisë me rrezikshmëri shoqërore të madhe pasi cenon autoritetin e shërbimit publik dhe të vetë shtetit<sup>8</sup>, pengon rritjen ekonomike, rrezikon stabilitetin financiar, dobëson aftësitë e Shtetit për të siguruar të mirat e nevojshme, dekurajon bizneset e rregullta, dobëson klasën e mesme, pengon investimet e huaja, dëmton integritetin moral dhe deformon karakterin e njeriut<sup>9</sup>, kërcënon, integritetin e ligjit dhe veprimtarinë e institucioneve gjyqësore në vend, duke rrezikuar kështu sigurinë tonë kombëtare.

Edhe në strategjinë tonë të sigurisë kombëtare korrupsioni vlerësohet si rrezik për sigurinë kombëtare. Ai është përfshirë në kategorinë e rreziqeve të cilat kanë prioritetin më të lartë për sigurinë e RSH-së dhe se "...gjasat e shfaqjes dhe pasojat e tyre për sigurinë kombëtare vlerësohen të larta"<sup>10</sup>. Në këtë dokument strategjik përcaktohet se "...siguria e vendit vijon ende të jetë e varur ndjeshëm edhe nga rreziqe me natyrë të brendshme. Ato burojnë mbi të gjitha nga korrupsioni dhe krimi i organizuar, të cilat cenojnë shtetin e së drejtës, institucionet tona kombëtare dhe prosperitetin e ekonomisë"<sup>11</sup>. Kjo pasi "korrupsioni apo perceptimi mbi nivelin e tij, minon besimin e publikut tek qeverisja e mirë dhe sundimi i ligjit, si dhe dekurajon investimet e brendshme dhe të huaja, të nevojshme për të krijuar mundësi punësimi për të gjithë"<sup>12</sup>. Kështu ai kthehet në një "...rrezik serioz për performancën e institucioneve shtetërore"<sup>13</sup>. Korrupsioni vlerësohet si rrezik në planin rajonal, por edhe atë global. "Krimi i organizuar rajonal, korrupsioni dhe interesat oligarkikë rrezikojnë qëndrueshmërinë e rajonit"<sup>14</sup>. Por "këto rreziqe komplekse mbartin, gjithashtu, edhe komponentë të jashtëm, duke krijuar sfida të reja në marrëdhëniet ndërkombëtare dhe kohezionin social"<sup>15</sup>. Pra, korrupsioni përbën një rrezik dhe, mosmenaxhimi apo keqmenaxhimi në kohë i këtij rreziku, mund ta kthejë atë në një kërcënim serioz për sigurinë kombëtare, rajonale dhe më gjerë.

2. Korrupsioni policor si rrezik e kërcënim për sigurinë dhe legjitimitetin e organizatës policore. Përkufizimi, tiparet e format kryesore të shfaqjes së tij.

---

jashtë radhës, kur vetë punonjësi i policisë shkel rregullat e trafikut rrugor kur është jashtë shërbimit apo dhe në rast se punonjësi i policisë manipulon provat.

<sup>8</sup> Kjo shprehet në formën e përfitimeve të paligjshme pasurore apo privilegje të tjera nga ana e funksionarëve publikë të cilëve u besohet miradministrimi i burimeve të caktuar.

<sup>9</sup> Shala, Xhavit, "Korrupsioni dhe veçoritë e hetimit të tij", ligjëratë e përgatitur për studentët të nivelit master në lëndën "E Drejtë Penale".

<sup>10</sup> *Strategjia e Sigurisë Kombëtare e Republikës së Shqipërisë*, miratuar me Ligjin Nr. 103/2014, f. 25.

<sup>11</sup> Po aty, f. 5.

<sup>12</sup> Po aty, f. 6.

<sup>13</sup> Po aty, f. 20.

<sup>14</sup> Po aty, f. 23.

<sup>15</sup> *Strategjia e Sigurisë Kombëtare e Republikës së Shqipërisë*, miratuar me Ligjin Nr. 103/2014, f. 5. Burim i cituar.

Fushat në të cilat sot ekziston një rrezik i shtuar për korrupsion janë institucionet shtetërore që ofrojnë shërbime si sistemi doganor dhe tatimor; sistemi i drejtësisë, Policia<sup>16</sup>, etj. Rastet e korrupsionit në polici perceptohen dhe vlerësohen nga publiku si shumë më të rënda se rastet e ngjashme në strukturat e tjera të shtetit. Kjo sepse punonjësit e policisë janë “aktorët e vijës së parë” në sistemin e drejtësisë penale. Ata janë përgjegjës për zbatimin e ligjit, garantimin e sigurisë publike dhe mbrojtjen e jetës, shëndetit dhe të drejtave të qytetarëve<sup>17</sup> dhe se publiku (dhe jo vetëm), në perceptimin e tij pret nga policia që të kontrollojë sjelljen e të tjerëve, përfshirë atë të zyrtarëve të shtetit dhe, nëse policisë nuk mund t’i besohet, nuk ka ndonjë agjenci tjetër tek e cila publiku të mund të mbështetet për të zbatuar ligjin dhe ruajtur rendin e sigurinë.

Korrupsioni policor minon efikasitetin e zbatimit të ligjit, efikasitetin dhe legjitimitetin e shërbimeve dhe forcave policore në kryerjen e funksioneve dhe gërryen besimin e publikut në zbatimin e ligjit dhe drejtësinë.<sup>18</sup> Ai përbën një rrezik për besimin dhe legjitimitetin e organizatës policore dhe, nëse nuk menaxhohet apo keqmenaxhohet lufta ndaj këtij fenomeni, korrupsioni policor kthehet nga rrezik në një kërcënim ekzistencial për legjitimitetin e njësive apo organizatës policore.

Për këtë mjafton të marrim si rast studimor Komisariatin e Policisë Lushnjë në vitet 1997-1999. Kjo strukturë policore për shkak të korrupsionit policor dhe jo vetëm, humbi besimin dhe legjitimitetin përpara komunitetit. Njerëzit, për të zgjidhur problemet e tyre, shpesh i drejtoheshin të ashtuquajturit “Komisariati i Policisë Nr. 2”, një organizatë kriminale e paramilitare që kishte marrë edhe “kompetenca policore”.

Lufta kundër korrupsionit në polici merr një rëndësi të veçantë. Nisur nga kjo rëndësi dhe ndjeshmëri, Interpoli që në vitin 1998, angazhoi ekspertët më të mirë ndërkombëtarë të zbatimit të ligjit për të hartuar “Standardet ndërkombëtare kundër korrupsionit në forcat dhe shërbimet policore”, të cilat u miratuan nga Sesioni i 68-të i Asamblesë së Përgjithshme të Interpolit në vitin 1999, në Korenë e Jugut. Këtë dokument kam pasur fatin dhe privilegjin ta

---

<sup>16</sup> Në përgjithësi, policia përkufizohet si një forcë civile, e cila ka përgjegjësi për të parandaluar dhe zbuluar krimin si dhe për të ruajtur rendin publik. Me këtë emër thirren të gjitha agjencitë e zbatimit të ligjit të cilat ushtrojnë “kompetenca policore”, veçanërisht kompetencat për të arrestuar dhe mbajtur nën arrest. (The civil force of a state, responsible for the prevention and detection of crime and the maintenance of public order; <https://en.oxforddictionaries.com/definition/police/22.10.2016>)

<sup>17</sup> *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2015, f. 5.

<sup>18</sup> Ronald K. Noble, in “The fight against corruption, Global Standards to Combat Corruption in Police Forces/Services”. Publikuar në [www.interpol.int/22.10.2016](http://www.interpol.int/22.10.2016).

votoj si kryetar i delegacionit të Policisë Shqiptare në këtë sesion të Asamblesë së Përgjithshme të Interpolit, mbajtur në Seul<sup>19</sup>.

Në nenin 2/1 të këtij dokumenti korrupsionin policor përkufizohet si: “Kërkesa ose pranimi (i drejtpërdrejtë ose indirekt) nga personeli i policisë i parave, sendeve me vlerë, dhuratave, favoreve, premtimeve, shpërblimeve ose përfitimeve, për veten e tij/saj apo për këdo person, grup ose entitet, në këmbim të çdo veprimi apo mosveprimi (dështimi për të vepruar) të kryer ose premtuar për mosveprim ose mosveprim në të ardhmen gjatë kryerjes, ose që lidhet me kryerjen e çdo funksioni të kontrollit policor ose që lidhet me të<sup>20</sup>”.

Korrupsioni policor përfshin sjellje të paligjshme, por edhe veprime të cilat, megjithëse nuk mund të jenë të paligjshme, mund të konsiderohen si sjellje të papërshtatshme për oficerët e policisë<sup>21</sup>. Është në njëfarë mënyre poli i kundërt i integritetit policor, i cili përshin “prirjen e punonjësve të policisë për t’i rezistuar tundimit për të abuzuar me të drejtat dhe privilegjet që ofron profesioni i tyre”<sup>22</sup>.

Në literaturën ndërkombëtare njihen dhe të tjera emërtime për korrupsionin policor. Kështu, në raportin e Komisionit Knapp<sup>23</sup>, i cili hetoi korrupsionin në Departamentin e Policisë së Nju Jorkut në vitin 1970 gjejmë terma si korrupsioni “barngrënës”(reagues) i cili i referohet situatës ku një oficer pranon një ryshfet kur i ofrohet, ndërsa korrupsioni “mishngrënës” (proaktiv) tregon situatën kur një oficer policie kërkon ryshfet. Etiketime të tilla për personat që zhvillojnë korrupsion gjen dhe në gjuhën shqipe. Kështu, korrupsionit “barngrënës” mund

---

<sup>19</sup>Sesioni i 68-të i Asamblesë së Përgjithshme të Interpolit është mbajtur në Seul, Koreja e Jugut nga 8 deri 12 nëntor 1999.

<sup>20</sup> Për më tepër shih: IGEC definition of police corruption in Article 2 of its “Global Standards to Combat Corruption in Police Forces/Services”2.2. Dhënia ose ofrimi, (i drejtpërdrejtë ose indirekt) nga personeli i policisë i parave, sendeve me vlerë, dhuratave, favoreve, premtimeve, shpërblimeve ose përfitimeve, për personelin e policisë apo për cilindo person, grup ose entitet, në këmbim të çdo veprimi apo mosveprimi (dështimi për të vepruar) të kryer ose premtuar për mosveprim ose mosveprim në të ardhmen gjatë kryerjes, ose që lidhet me kryerjen e çdo funksioni të kontrollit policor ose që lidhet me të; 2.3.Çdo veprim ose mosveprim (dështim për të vepruar) gjatë kryerjes së detyrës nga një polic i cili në mënyrë të padrejtë mund të paraqesë ngarkimin me faj ose dënimin për një kundërvajtje penale të një personi ose në mënyrë të padrejtë mund të kontribuojë që një person të mos ngarkohet me faj ose të shkarkohet nga një kundërvajtje penale; 2.4.Shpërndarja e paautorizuar e informacionit policor të besueshëm ose të klasifikuar qoftë për shpërblim apo arsye të tjera; 2.5.Çdo veprim ose mosveprim (dështim për të vepruar) gjatë kryerjes së detyrës nga një polic me qëllim marrjen e parave, sendit me vlerë, dhuratës, favorit, premtimit, shpërblimit ose përfitimit për veten e tij/saj ose çdo personi tjetër, grupi ose entiteti; 2.6. Çdo veprim ose mosveprim (dështim për të vepruar) i cili përbën akt korrupsioni sipas legjislacionit të vendit anëtar; 2.7.Pjesëmarrja si kryerës kryesor, bashkëkryerës, iniciues, nxitës, bashkëpunëtor, ndihmës përpara kryerjes së një vepre, ndihmës mbas kryerjes së një vepre, dhe komplotues në vepra të cituara në dispozitat pararendëse të këtij neni.”

<sup>21</sup>Kutnjak Ivkovic, S. *Fallen Blue Knights: Controlling Police Corruption*. New York: Oxford Press. Cituar në “Forcimi i integritetit policor në Shqipëri”, IDM, Tiranë 2005, faqe 8.

<sup>22</sup>Carl B. Klockars, Sanja Kutnjak Ivković, Maria R. Haberfeld. ‘Enhancing Police Integrity’. Springer 2006. f.1. Cituar në “Forcimi i integritetit policor në Shqipëri”, IDM, Tiranë 2005, f. 8.

<sup>23</sup> Komisioni i njohur jo zyrtarisht si Komisioni Knapp, (mori emrin e kryetari të tij Whitman Knapp) ishte një panel prej pesë anëtarësh, i formuar fillimisht në prill të vitit 1970 nga kryetari i Bashkisë së Nju Jorkut, John V. Lindsay, për të hetuar korrupsionin brenda Departamentit të Policisë së qytetit të Nju Jorkut

t'i shkonte për shtat në gjuhën shqipe shprehja “ai ha si miu”, ndërsa atij “mishngrënës” mund t'i përkonte shprehja shqipe “ai ha si ariu”. Programi i USAID mbi antikorrupsionin dhe integritetin policor<sup>24</sup> e klasifikon korrupsionin në katër kategori: korrupsion i vogël/individual<sup>25</sup>, korrupsioni zyrtar (burokratik)<sup>26</sup>, korrupsioni kriminal<sup>27</sup> dhe korrupsioni politik<sup>28</sup>.

Departamenti Amerikan i Shtetit në “Raportin për të drejtat e njeriut - Shqipëria 2016” thekson se, edhe për vitin 2016 “...korrupsioni në radhët e policisë mbeti problem...”<sup>29</sup>. Gjithashtu, Kryeministri i Shqipërisë, duke i bërë një analizë të thellë dobësive në përballjen me fenomenin e kultivimit të bimëve narkotike, evidentoi se “...pjesë e këtyre dobësive është edhe korruptimi i punonjësve të policisë, korruptimi i drejtuesve të policisë, i shefave të krimeve apo shefave të komisariateve, të përfshirë drejtpërdrejtë në një marrëdhënie krejtësisht kriminale me organizatorët e këtij rrjeti kultivimi dhe trafikimi...”<sup>30</sup>. Prandaj në vendin tonë korrupsioni policor është një çështje që duhet mbajtur në vazhdimësi e sigurizuar<sup>31</sup>.

---

<sup>24</sup>Rachel Neild, “USAID program brief: anticorruption and police integrity.” USAID, 2007. Cituar në “Police Integrity and Corruption in Albania”, The Institute for Democracy and Mediation, Tiranë 2014, f. 23.

<sup>25</sup> *Police Integrity and Corruption in Albania*, The Institute for Democracy and Mediation, Tiranë 2014, f.24.

[Sipas këtij klasifikimi korrupsioni i vogël përfshin: Marrja e ryshfeteve të vogla nga qytetarët e zakonshëm (në mënyrë të veçantë nga punonjës të policisë së trafikut); pranimi i dhuratave dhe shërbimeve falas; shitja e informacionit nga dosjet penale; “humbja” me qëllim e provave, dëshmime, etj.; vjedhja gjatë kontrolleve; marrja e mallrave të konfiskuar nga kontrabandës; dhënia e ndihmës të burgosurit për t’u arratisur; përdorimi i burimet policore për qëllime personale (përdorimi i automjeteve të policisë të shëtitur me familjen, dhënia në përdorim armëve të shërbimit të policisë kriminelëve, etj.).]

<sup>26</sup> Ibid, f. 24.

[Sipas këtij klasifikimi korrupsion zyrtar(burokratik) përfshin: Kontraktimi dhe blerjet e privileguara, etj.; vjedhja e asetëve dhe burimeve të policisë (nga pagat, sistemi i shpërblimeve, etj.); shitja informacionit nga dosjet penale; “humbja” me qëllim e provave, dëshmime; dhënia e licencave dhe lejeve në mënyrë të parregullt; prishja e disiplinës së brendshme të hetimeve; marrja apo kërkimi i ryshfeteve për rekrutimin, diplomimin, trajnimin, emërimin, etj.;].

<sup>27</sup>Ibid, f. 24.

[Sipas këtij klasifikimi korrupsion kriminal përfshin: marrja e ryshfeteve apo përqindjeve nga kriminelë të njohur; zhvatja e pagesave në mënyrë të rregullt nga grupe kriminale, etj.; dhënia e mbështetjes për aktivitetet kriminale me pajisje, informata, mbulim të aktivitetit, etj.; pjesëmarrja e drejtpërdrejtë në krim apo veprimtari krimi të organizuar (trafikimi i drogës, grupe pengmarrësish, etj.); vjedhja e mallrave kontrabandë të konfiskuara; mbrojtja e aktivitetëve ekonomike të paligjshme].

<sup>28</sup>Ibid,f.25.

[Sipas këtij klasifikimi korrupsion politik përfshin: Manipulimi i hetime penale; Inicimi i hetimeve të reme; dhënia e informacionit konfidencial politikanëve; shkelja e lirisë së të shprehurit dhe të protestës (demonstratës publike, grevës dhe aktivitetëve të tjera opozitare); kryerja ose mbulimi i vrasjeve politike; shkelja e lirie politike, e të drejtës së informimi dhe e aktivitetit të ligjshëm të partive politike; dhënia e informacionit grupeve të armatosura të paligjshme].

<sup>29</sup><https://al.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/140/2017/03/Shqipëria-2016.pdf>. Faqe 6/ 04.03.2017.

<sup>30</sup>Pjesa nga fjala e Kryeministrit Edi Rama, në prezantimin e Planit i ri Kombëtar në Luftën Antikanabis. Mbajtur me 03.03.2017.

<http://www.kryeministria.al/al/newsroom/lajme/plan-i-ri-kombëtar-në-luftën-antikanabis-1488563753/04.03.2017>.

<sup>31</sup>Sigurizimi si term i referohet klasifikimit të disa fenomeneve, personave ose entiteteve etj., si kërcënime ekzistenciale që kërkojnë masa të jashtëzakonshme. Kur një çështje klasifikohet në kategorinë e çështje e sigurisë bëhet sigurizimin i saj. Një çështje sigurizohet kur kërkon veprime urgjente përtej procedurave politike standarde të

Përgjithësisht studiuesit bashkohen në evidentimin e tre tipareve të përbashkëta të korrupsionit policor që përbëjnë kërcënim për integritetin policor dhe konkretisht: “Tipari i parë është ai që quhet “muri blu” ose “kodi blu i heshtjes”<sup>32</sup>, një version policor i “omertà”-s. Kjo mund të shfaqet në formën e thjeshtë të mbulimit të gabimeve të sinqerta të tjerëve apo për fshehjen e sjelljes së keqe të tyre. Anketimet e kryera në mesin e punonjësve tanë të policisë në vitin 2016, tregojnë se “kodi blu i heshtjes” është jo pak i përhapur dhe në organizatën tonë policore. Kultura e heshtjes ndaj denoncimit të akteve korruptive të kolegëve vazhdon të jetë kulturë dominuese edhe në Policinë e Shtetit dhe gatishmëria për raportimin e shkeljeve vazhdon të mbetet e ulët<sup>33</sup> (46% e punonjësve të policisë pranojnë se në PSH ka të korruptuar mes tyre dhe 12% e tyre thonë se korrupsioni në PSH është i përhapur në masë të konsiderueshme<sup>34</sup>, ndërkohë që 95% e tyre thonë se nuk kanë denoncuar ndonjë punonjës policie dhe po 95% thonë se nuk kanë denoncuar eprorin për korrupsion)<sup>35</sup>.

Tipari i dytë i korrupsionit policor është perceptimi midis punonjësve të policisë se disa aspekte të papërshtatshme të sjelljes së tyre janë të pranueshme. Ky koncept përmbledhet nga ata në termin “korrupsion për çështje të larta”, dhe është një shembull klasik i “korrupsionit gri”.<sup>36</sup> Në organizatën tonë policore, sipas një anketimi të kryer në vitin 2014, 34% e të anketuarve janë dakord dhe plotësisht dakord që disa rregulla edhe mund të shkelen nga oficerët e PSH për të mirën e punës<sup>37</sup>.

Tipari i tretë i korrupsionit policor është “korrupsioni gjatë procesit”. Prej entuziazmit se po realizojnë me sukses dënimin e dikujt, punonjësit e policisë mund në disa raste të fusin (“falsifikojnë”), shtojnë (“mbushin”) dhe/ose fabrikojnë prova. Duke vepruar kështu ata dalin mbi ligjin dhe nuk ndjekin administrimin e drejtësisë sipas rregullave dhe parimeve<sup>38</sup>. Në organizatën tonë policore, sipas anketimeve të vitit 2016, për 75% e të anketuarve

---

shtetit. Kjo i referohet një procesi në të cilin një komunitet politik vendos për të trajtuar diçka si një kërcënim ekzistencial dhe për të mundësuar një thirrje për masa urgjente dhe të jashtëzakonshme për t'u marrë me këtë kërcënim”. Ky koncept është futur nga Shkolla e Kopenhagës. Për më tepër, shih përfaqësuesit e kësaj shkolle Buzan, Waever, de Wilde, 1998: 23.

<sup>32</sup>Louise Westmarland, “Police Ethics and Integrity: Breaking the Blue Code of Silence”. *Policing and Society, An International Journal of Research and Policy*, 19 Aug 2006, f.145.

<sup>33</sup> *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi i Dytë, IDM, Tiranë, 2016, f. 9.

<sup>34</sup>Po aty, f. 59.

<sup>35</sup>Po aty, f. 62.

<sup>36</sup> Kështu ata mund të bëjnë ujdi me një kriminel – duke premtuar dënim më të lehtë, ose edhe të bëjnë sikur nuk shohin që ka shkelje të ligjit – në këmbim për më shumë informacion i cili mund t'i ndihmojë në gjetjen, arrestimin ose dënimin e dikujt që dyshohet se ka kryer një krim më të rëndë. Në këtë rrethanë, punonjësit e policisë më dijeni anashkalojnë ose edhe thyejnë ligjin bazuar në konceptin e etikës relative.

<sup>37</sup> Për më tepër, shih sondazhin e publikuar nga IDM në vitin 2014: *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*, f. 88.

<sup>38</sup>Leslie Holmes, *Corruption and policing*, “Toolkit on Police Integrity”, DCAF, Geneva 2012, p.25. Burim i cituar.

manipulimin e provave nuk ndodh thujse asnjëherë ndërsa për 16% të tyre ndodh rrallëherë.<sup>39</sup>

Forma më e përhapur dhe më e perceptuar e korrupsionit policor është pranimi i ryshfeteve. Llojet më të përhapura të korrupsionit për të cilat janë kryer hetime dhe hapur çështje penale përfshijnë korrupsionin pasiv, trafikimin apo kultivimin e narkotikëve, falsifikim të dokumenteve zyrtare, vjedhje, trafik të mjeteve motorike, përfshirje në shfrytëzim prostitucioni, etj.<sup>40</sup>

Forma të tjera të sjelljes policore të cilat nëse lejohen, dëmtojnë besimin dhe imazhin e policisë në tërësi, dhe rrezikojnë legjitimitetin e organizatës policor janë: mospërfillja dhe anashkalimi e ligjit; mashtrimi; mohimi i kritikave, hetimeve të pavarura e sondazheve publike; ngacmimet brenda shërbimit policor; dhuna e tepërt dhe e panevojshme; paragjykimi dhe racizmi; përzgjedhja dhe ngritja në detyrë me procedura të parregullta; kryerja e një pune të dytë në kundërshtim me ligjin; sjellja jo korrekte jashtë orarit të punës apo rastet e rënda të bashkëpunimit më kriminelët.

Sipas një anketimit të kryer në vitin 2016 nga IDM<sup>41</sup>, 36% e punonjësve të policisë të anketuar e kanë pranuar përhapjen e korrupsionit në organizatën policore “pak, raste të izoluara”, ndërkohë që për 28% të së anketuarve korrupsioni “ekziston, por nuk është në nivele serioze”; për 12% të së anketuarve korrupsioni “është i përhapur në një masë të konsiderueshme” dhe vetëm për 8% të anketuarve korrupsioni në organizatën policore “nuk ekziston”<sup>42</sup>.

Ndër shkaqet e brendshme, pagat e ulëta (52%), trajnimi i dobët (28%), dhe kultura e punës (28%) shihen si faktorët më me ndikim në përhapjen e korrupsionit policor<sup>43</sup>. Anketimet brenda vetë organizatës tregojnë gjithashtu dhe për një shkallë të lartë tolerance ndaj shkeljeve dhe një nivel të ulët të gatishmërisë së punonjësve të policisë për të raportuar shkeljen e një kolegu<sup>44</sup>.

3. Përballja dhe lufta kundër korrupsionit policor forcon organizatën tonë policore. Identifikimi, vlerësimi dhe vendosmëria e përtalljes së organizatës sonë policore me korrupsionin policor tregon aftësinë, forcën e jo dobësinë saj. “Të shikuarit në sy të këtij

---

<sup>39</sup> *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi Dytë, IDM, Tiranë 2016, f.122.

<sup>40</sup> Po aty, f. 50-51.

<sup>41</sup> Anketimi i IDM është realizuar në kuadër të Projektit “*Indeksi i Integritetit të Policisë*” i cili u mbështet nga një grant i Ministrisë së Punëve të Jashtme të Holandës në kuadër të Programit Matra për bashkëpunim Evropian.

<sup>42</sup> *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi Dytë, IDM, Tiranë 2016, f. 112.

<sup>43</sup> Po aty, f. 61.

<sup>44</sup> *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2015, f. 25. Burim i cituar.



problemi nuk është aspak dobësi, por është forcë për t'u përballur me një dobësi që cenon në mënyrë tërësisht të padrejtë punën” e Policisë së Shtetit<sup>45</sup>.

Më sipër trajtuam se korrupsioni policor përfshin sjellje të paligjshme, por edhe veprime, të cilat, megjithëse nuk mund të jenë të paligjshme, mund të konsiderohen si sjellje të papërshtatshme për oficerët e policisë, sjellje që binin ndesh me integritetin policor, prirjen e punonjësve të policisë për t'i rezistuar tundimit për të abuzuar me të drejtat dhe privilegjet që ofron profesioni i tyre. Parë nga ky këndvështrim parandalimi, zbulimi dhe goditja e korrupsioni policor nga vetë organizata policore merr një rëndësi të madhe. Edhe vetë punonjësit e policisë (63% e të anketuarve besojnë se Policia e Shtetit është plotësisht e aftë të luftojë korrupsionin brenda vetes, ndërsa 31% besojnë se ajo është e aftë ta bëjë këtë deri në një farë mase. Ndërkohë, vetëm 2% të punonjësve të policisë të anketuar nuk besojnë aspak se policia është e aftë të luftojë korrupsionin brenda vetës)<sup>46</sup>

Për t'u përballur me këtë fenomen puna fillon që me vlerësimin e performancës<sup>47</sup> brenda vetë organizatës. Ky vlerësim i brendshëm bëhet në dy forma: si vetëvlerësim i strukturave të policisë dhe vlerësimi nga Drejtoria e Standardeve Profesionale, strukturë kjo e profilizuar për këtë problem brenda organizatës. Indikatorët kryesorë të vlerësimit të performancës janë ligjshmëria, integriteti, profesionalizmi, paaënësia, transparenca. Dinamika e vlerësimit të performancës së strukturave policore, realizuar nga Drejtoria e Standardeve Profesionale nga viti 2009 deri në 6 mujin parë të vitit 2016,<sup>48</sup> grafikisht paraqitet si më poshtë:

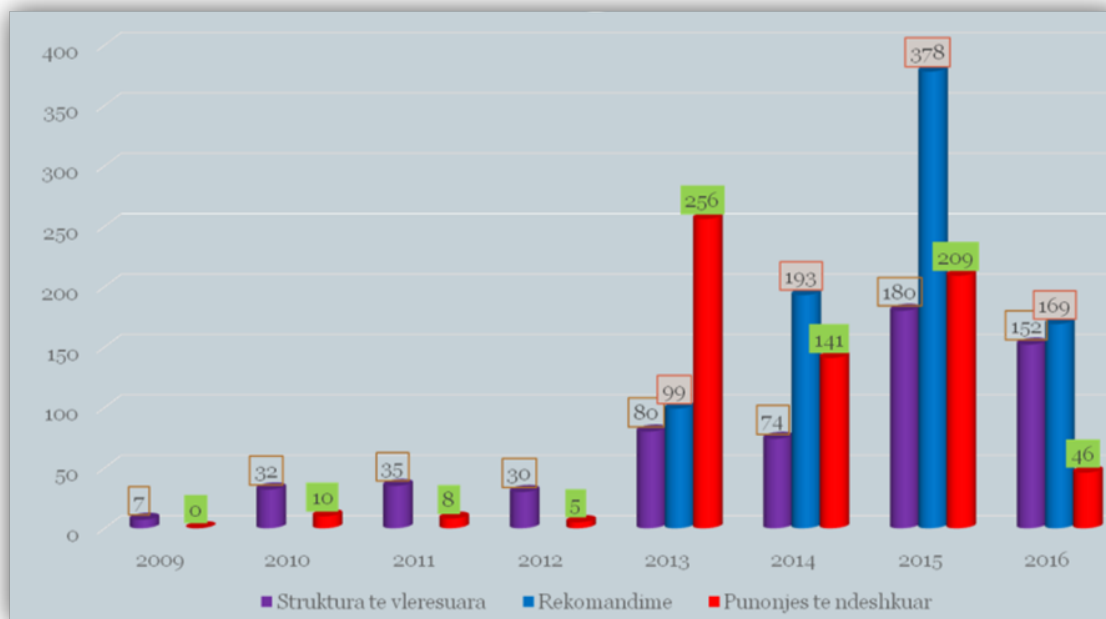
---

<sup>45</sup>Pjesa nga fjala e Kryeministrit Edi Rama në prezantimin e Planit i ri Kombëtar në Luftën Antikanabis. Mbajtur me 03.03.2017. <http://www.kryeministria.al/al/newsroom/lajme/plan-i-ri-kombetar-ne-luften-antikanabis1488563753/04.03.2017>. Burim i cituar.

<sup>46</sup> *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi Dytë, IDM, Tiranë 2016, f. 134. Burim i cituar.

<sup>47</sup> Vlerësimi i performancës së strukturave policore është i përcaktuar në Rregulloren e Policisë së Shtetit, në Pjesën e Dytë, Kreu X, nenet 96-104, miratuar me VKM Nr.750, datë 16.9.2015. Ky vlerësim bëhet sektori përkatës brenda Drejtorisë së Standardeve Profesionale në përputhje me Procedurën Standarde “*Vlerësimi i performancës së strukturave të Policisë së Shtetit*”, miratuar me urdhër të Drejtorit të Policisë së Shtetit nr. 66, datë 19.01.2016.

<sup>48</sup> Të dhënat janë të Drejtorisë së Standardeve Profesionale



Nga analiza grafike e të dhënave të vlerësimit të performancës së strukturave policore për vitet 2008-2016 konkludojmë se, ka një rritje të pakrahasueshme të numrit të strukturave policore që kanë kaluar në proces vlerësimi nga Drejtoria e Standardeve Profesionale, si dhe të punonjësve të ndëshkuar, por dhe të rekomandimeve të dhëna për përmirësimin e punës. Kështu numri i strukturave të vlerësuara në vitin 2015 krahasuar me ato të vlerësuara në vitin 2012 është rritur 6 herë, ndërsa numri i punonjësve të ndëshkuar për të njëjtën periudhë kohore është rritur 41.8 herë.

Edhe vetëvlerësimi i strukturave policore si dhe vlerësimi individual, puna parandaluese dhe ndëshkuese nëpërmjet procedimeve disiplinore që ato bëjnë për personelin e tyre ka shënuar një dinamikë në rritje. Dinamika e procedimeve disiplinore për periudhën 2008-2016, si dhe të masave të marra ndaj tyre, në paraqitje tabelore është si më poshtë.

VITI	Shkelje Disiplinore				Masa te marra përshkelje te renda				
	Gjithsej	Te renda	Te lehta	Pejashitime	Largime nga puna	Ulle në grade	Pezullim pa pagese	Shtyrje afatit te gradimit	
2008	225	76	149	17		10	19		3
2009	464	273	191	39	2	26	53		72
2010	359	215	144	44	3	9	37		59
2011	389	232	157	62	12	10	46		60
2012	315	168	147	37	3	16	30		43
2013	349	261	88	68	10	23	76		84
2014	898	733	165	200	28	51	350		102
2015	778	386	392	115	7	20	108		136
2016	356	169	187	46	2	5	114		2
TOTALI	4133	2513	1620	628	67	170	833		561

Nga analiza e të dhënave statistikore të proceseve disiplinore si dhe të masave të marra për shkeljet e rënda konkludojmë se për vitet 2014 dhe 2015 ka një rritje të procedimeve disiplinore si dhe të masave të marra për shkeljet e rënda. Kështu, në vitin 2015, krahasuar me vitin 2012, numri i shkeljeve disiplinore të evidentuara është rritur 2.46 herë, ndërkohë që, për të njëjtën periudhë krahasuese, masat e marra për këto shkelje disiplinore kanë shënuar rritje përjashtimet nga policia 3.1 herë; largimet nga puna 2.3 herë; uljet në gradë 1.25 herë; pezullimet pa pagesë 3.6 herë dhe shtyrjet e afatit të gradimit 3.1 herë. Kjo tregon për një rritje të efektshmërisë së kontrollit të brendshëm në organizatën tonë policore.

Përveç kontrollit të brendshëm, një rol të rëndësishëm dhe të pazëvendësueshëm në luftën ndaj korrupsionit policor luajnë institucionet e mbikëqyrjes dhe kontrollit të jashtëm. Por, cilat janë dhe cili është roli i këtyre institucioneve në luftën kundër korrupsionit policor?

Në përgjithësi ekzekutivi, parlamenti, gjyqësori, avokati i popullit, institucionet investiguese të specializuara për parandalimin, zbulimin dhe hetimin e veprave penale, si dhe i shkeljeve të ligjit, të kryera nga punonjësit e strukturave policore gjatë ushtrimit të detyrës dhe për shkak të saj; organizatat e shoqërisë civile si dhe mediat pranohen si aktorë të ndryshëm të përfshirë në mbikëqyrjen dhe kontrollin e jashtëm të shërbimeve të policisë. Këto institucione ushtrojnë mbikëqyrje dhe kontrollin pro-aktiv dhe reaktiv të shërbimeve të policisë<sup>49</sup>.

Mbikëqyrja dhe kontrolli pro-aktiv përfshin aktivitetet për të parandaluar korrupsionin në polici para se ai të ndodhë. Ky aktivitet zakonisht fokusohet në identifikimin dhe adresimin e faktorëve sistematike që çojnë në korrupsion si dhe në zgjidhjen e tyre me anë të legjislacionit, politikave dhe menaxhimit. Ndërsa mbikëqyrja dhe kontrolli reaktiv janë ngritur për të trajtuar rastet e korrupsionit pasi të ndodhin. Një qasje reaktive e mbikëqyrjes ndaj korrupsionit në polici mund të përkufizohet si përgjigje ndaj ankesave apo akuzave, dhe nëse janë konstatuar praktika korruptive, sanksionimin dhe hetim mbi individët e përfshirë dhe /ose rekomandim për reforma. Kjo ndihmon edhe në parandalimin e korrupsionit në polici, pasi zbulimi dhe dënimi i oficerëve të policisë frenon anëtarët e tjerë të organizatës për të pranuar ryshfet.

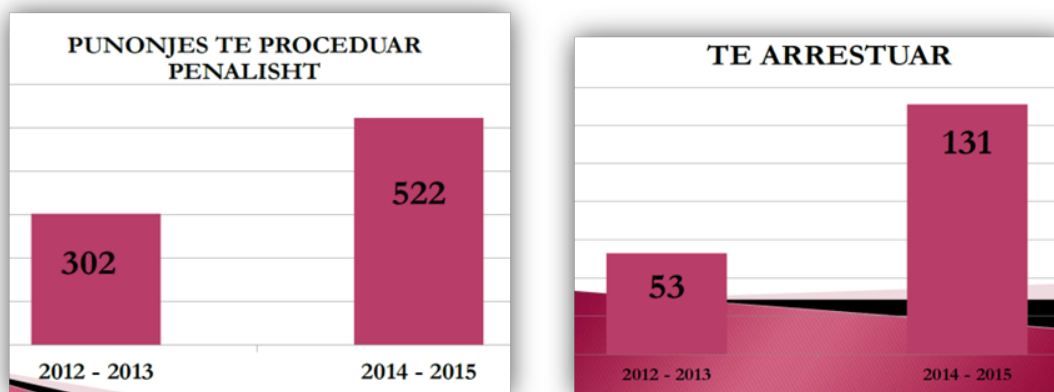
Anketimet e bëra ndër qytetarët në përgjigje të pyetjes se “Sa besim keni se do të luftojnë korrupsionin në polici institucionet e mbikëqyrjes së jashtme civile”, tregojnë se, krahasuar me vitin 2014, ka një rënie të theksuar të besimit të qytetarëve tek të gjitha institucionet, përveç SHÇBA-së dhe konkretisht: tek institucioni i Avokatit të Popullit kanë besim 32% e qytetarëve të anketuar ose 2% më pak se në vitin 2014; tek institucioni i Prokurorit të Përgjithshëm 24% ose 6 % më pak se në vitin 2014; tek institucioni i gjyqësorit 17% ose 4%

---

<sup>49</sup> *Toolkiton Police Integrity*, DCAF, Geneva 2012, f.193.

më pak se në vitin 2014; tek Kontrolli i Lartë i Shtetit 23% ose 7% më pak se në vitin 2014; tek partitë politike 16% ose 2% më pak se në vitin 2014; tek SHÇBA-ja 33% ose njëloj si në vitin 2014<sup>50</sup>.

Për arsye kohe dhe vendi, nga institucionet e mbikëqyrjes dhe kontrollit të jashtëm në këtë punim do të trajtojmë vetëm rolin që luan SHÇBA-ja, si strukturë e jashtme e mbikëqyrjes dhe kontrollit, e specializuar për parandalimin, zbulimin dhe hetimin e veprave penale, si dhe të shkeljeve të ligjit, të kryera nga punonjësit e strukturave policore gjatë ushtrimit të detyrës dhe për shkak të saj. Këtë rol të rëndësishëm të saj e mbështetet edhe vetë organizata policore ku 55% e të anketuarve kanë shumë besim dhe besim në luftën antikorrupsion të SHÇBA-së (ndërkohë vetëm 24% nuk kanë besim dhe aspak besim se SHÇBA do të luftojë korrupsionin )<sup>51</sup>. Rezultatet e luftës së SHÇBA-së në luftën kundër korrupsionit policor ka shënuar ngritje. Për këtë mjafton të analizojmë të dhënat statistikore të numrit të punonjësve të policisë të proceduar penalisht dhe të atyre të arrestuar në vitet 2012-2015 të paraqitur në grafikët e mëposhtme.



52

Nga analiza krahasuese e të dhënave statistikore të numrit të punonjësve të policisë të proceduar penalisht dhe të arrestuar në vitet 2012-2013, me ato të viteve 2014-2015, gjejmë se në vitet 2014-2015, krahasuar me vitet 2012-2013, ka një rritje prej 1.8 herë të numrit të punonjësve të policisë të proceduar penalisht si dhe 2.4 herë, të numrit të punonjësve të policisë të arrestuar. Gjithashtu, për të njëjtën periudhë krahasuese janë rritur 10.6 herë numri i punonjësve të policisë në proces gjykimi; 1.66 herë numri i punonjësve të policisë të dënuar nga gjykata; 3.54 herë hetimet disiplinore; 2 herë inspektimet; 4.17 herë numri i ankesave të trajtuara.<sup>53</sup> Ndërkohë, edhe gjatë vitit 2016, në funksion të hetimit penal, nga

<sup>50</sup> *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2016, f. 55. Burim i cituar.

<sup>51</sup> Po aty, f. 134.

<sup>52</sup> Po aty.

<sup>53</sup> Të dhënat statistikore janë marrë nga Raporti Vjetor i SHÇBA-së për vitin 2015, publikuar në [www.punetebrendshme.gov.al/](http://www.punetebrendshme.gov.al/) 04.03.2017.

strukturat vendore dhe qendrore të SHÇBA-së janë dërguar pranë organit të Prokurorisë materialet kallëzuese ndaj punonjësve të policisë që dyshohet se kanë kryer elementë të veprës penale, konkretisht: 160 kallëzime penale për 180 persona, nga të cilët 42 punonjës policie i nivelit të parë drejtues dhe 127 punonjës policie të nivelit zbatues<sup>54</sup>.

### 3. Përfundime

Pas studimit dhe hulumtimit në këtë punim të korrupsionit policor si rrezik e kërcënim për sigurinë dhe legjitimitetin e organizatës policore, rëndësinë e përballjes me këtë fenomen dhe rolin e institucioneve të mbikëqyrjes e kontrollit në luftën ndaj tij, arrijmë në këto përfundime:

- identifikimi, vlerësimi dhe përballja e organizatës sonë policore me korrupsionin policor është tregues i aftësisë, forcës e jo dobësisë së Policisë së Shtetit;
- korrupsioni policor përfshin sjellje të paligjshme si dhe veprime, të cilat, megjithëse nuk mund të jenë të paligjshme, mund të konsiderohen si sjellje të papërshtatshme për oficerët e policisë, sjellje që bien ndesh me integritetin policor, prirjen e punonjësve të policisë për t'i rezistuar tundimit të abuzimit me të drejtat dhe privilegjet që ofron profesioni i tyre;
- korrupsioni policor përbën një rrezik për besimin dhe legjitimitetin e organizatës policore dhe, nëse nuk menaxhohet apo keqmenaxhohet lufta ndaj këtij fenomeni, korrupsioni policor kthehet nga rrezik në një kërcënim ekzistencial për legjitimitetin e organizatës policore;
- parandalimi, zbulimi dhe goditja e korrupsionit policor nga vetë organizata policore merr një rëndësi të madhe. Përballja me këtë fenomen fillon me vlerësimin e performancës brenda vetë organizatës;
- SHÇBA-ja, si strukturë e jashtme e specializuar e mbikëqyrjes dhe kontrollit, po luan rol të rëndësishëm për parandalimin, zbulimin dhe hetimin e veprave penale, si dhe të shkeljeve të ligjit, të kryera nga punonjësit e strukturave policore gjatë ushtrimit të detyrës dhe për shkak të saj;
- sigurizimi i korrupsionit policor dhe intensifikimi i punës për parandalimin, zbulimin dhe goditja e tij si nga vetë organizata policore, ashtu dhe nga strukturat e specializuar të mbikëqyrjes dhe kontrollit të jashtëm, për të hequr jo vetëm “mollën e kalbur” apo “arkën me mollë të prishura”, por edhe për të prerë nëse duhet edhe “degën e kalbur”, është një

---

<sup>54</sup>Raporti Vjetor i Punës i SHÇBA-së për vitin 2016. f. 8. Publikuar në [www.punetebrendshme.gov.al/](http://www.punetebrendshme.gov.al/) 04.03.2017.

investim i kryer në drejtimin e duhur për minimizimin e këtij rreziku për sigurinë dhe legjitimitetin e organizatës tonë policore.

#### 4. Rekomandime

Disa rekomandime të shkurtra do të ishin si më poshtë:

- Ndjekja dhe zbatimi me korrektësi i masave që Strategjia e Rendit Publik për vitet 2015-2020 dhe Plani i Veprimit për zbatimin e saj, ka parashikuar, për forcimin e integritetit dhe uljen e nivelit të korrupsionit në polici.
- Hartimi i “programeve të integritetit” dhe trajnimin e punonjësve të policisë me qëllim forcimin e integritetit policor si faktori kryesor për neutralizimin e korrupsionit policor dhe të sjelljeve të tjera negative të punonjësve të policisë.
- Përmirësimi i kapaciteteve trajnuese në Akademinë e Policisë përnjohjen dhe edukimin e punonjësve të policisë me rregullat antikorrupsion.

#### Referenca

1. Leslie Holmes, *Corruption and policing*, “Toolkiton Police Integrity”, DCAF, Geneva 2012,
2. Arnold J. Heidenheimer, Michael Johnston, *Political Corruption: Concepts and Contexts*, New Jersey: 2002.
3. Ronald K. Noble, in “The fight against corruption, Global Standards to Combat Corruption in Police Forces/Services”. Publikuar në [ww.interpol.int/](http://ww.interpol.int/) 22.10.2016.
4. Kutnjak Ivkovic, S. *Fallen Blue Knights: Controlling Police Corruption*. New York: Oxford Press.
5. Carl B. Klockars, Sanja Kutnjak Ivković, Maria R. Haberfeld. “Enhancing Police Integrity”. Springer 2006.
6. Rachel Neild, *USAID program brief: anticorruption and police integrity*. USAID, 2007.
7. Louise Westmarl “Police Ethics and Integrity: Breaking the Blue Code of Silence”, *Policing and Society, An International Journal of Research and Policy*, 19 Aug 2006, p.145.
8. Xhavit Shala, “Korrupsioni dhe veçoritë e hetimit të tij”, ligjëratë e përgatitur për studentë të nivelit master shkencor në lëndën “E Drejtë Penale”.

9. *Strategjia e Sigurisë Kombëtare e Republikës së Shqipërisë*, miratuar me Ligjin Nr. 103/2014.
10. *Police Integrity and Corruption in Albania*, The Institute for Democracy and Mediation, Tiranë 2014
11. *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, Tiranë 2015: IDM.
12. IGEC definition of police corruption in Article 2 of its “Global Standards to Combat Corruption in Police Forces/Services”.
13. Të dhëna të Drejtorisë së Standardeve Profesionale.
14. *Raporti Vjetor i SHÇBA-së për vitin 2015*, publikuar në [www.punetebrendshme.gov.al](http://www.punetebrendshme.gov.al).
15. *Raporti Vjetor i SHÇBA-së për vitin 2016*, publikuar [www.punetebrendshme.gov.al](http://www.punetebrendshme.gov.al).

1. Termi “rrezik” përfshin në vetvete një gjendje të përgjithshme jo të zakonshme, jo normale, e cila sjell destabilitet apo mënjanim nga zhvillimi normal i ngjarjeve dhe që rrezikon interesat kombëtare në përgjithësi.
2. Termi “kërcënim” nënkupton një zhvillim të shpejtë ose të përshkallëzuar të një rreziku konkret, të pa menaxhuar më parë ose të keq menaxhuar.
3. Leslie Holmes, *Corruption and policing*, “Toolkiton Police Integrity”, DCAF, Geneva 2012, f.22.
4. Neni 244 i *Kodit Penal të RSH*, Korrupsioni aktiv i personave që ushtrojnë funksione publike.
5. Neni 259 i *Kodit Penal të RSH*, Korrupsioni pasiv i personave që ushtrojnë funksione publike.
6. Arnold J. Heidenheimer, Michael Johnston, *Political Corruption: Concepts and Contexts*, New Jersey:2002, f.33,152,211.
7. *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2015, f.14.  
Nga anketimet ka rezultuar se publiku toleron sjellje të caktuara korruptive apo dhe qëndrime jo të drejta të punonjësve të policisë ndaj korrupsionit. Kështu, 18% e të anketuarve “pranimin nga punonjës të policisë të shërbimeve falas nga subjekte private” nuk e konsiderojnë si shkelje, ndërsa 8-10% e të anketuarve nuk e konsiderojnë korrupsionin rastin kur një punonjës policie ndërhyr për të ndihmuar dikë për të përfituar një shërbim jashtë radhës, kur vetë punonjësi i policisë shkel rregullat e trafikut rrugor kur është jashtë shërbimit apo dhe në rast se punonjësi i policisë manipulon provat.
8. Kjo shprehet në formën e përfitimeve të paligjshme pasurore apo privilegje të tjera nga ana e funksionarëve publikë të cilëve u besohet miradministrimi i burimeve të caktuara.
9. Shala, Xhavit, “Korrupsioni dhe veçoritë e hetimit të tij”, ligjëratë e përgatitur për studentë të nivelit master në lëndën “E Drejtë Penale”.
10. *Strategjia e Sigurisë Kombëtare e Republikës së Shqipërisë*, miratuar me Ligjin Nr. 103/2014, f. 25.
11. Po aty, f. 5.
12. Po aty, f. 6.
13. Po aty, f. 20.
14. Po aty, f. 23.
15. *Strategjia e Sigurisë Kombëtare e Republikës së Shqipërisë*, miratuar me Ligjin Nr. 103/2014, f. 5. Burim i cituar.

16. Në përgjithësi, policia përkufizohet si një forcë civile, e cila ka përgjegjësi për të parandaluar dhe zbuluar krimin si dhe për të ruajtur rendin publik. Me këtë emër thirren të gjitha agjencitë e zbatimit të ligjit të cilat ushtrojnë “kompetenca policore”, veçanërisht kompetencat për të arrestuar dhe mbajtur nën arrest. (The civil force of a state, responsible for the prevention and detection of crime and the maintenance of public order; <https://en.oxforddictionaries.com/definition/police/22.10.2016>)
17. *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2015, f. 5.
18. Ronald K. Noble, in “The fight against corruption, Global Standards to Combat Corruption in Police Forces/Services”. Publikuar në [www.interpol.int/22.10.2016](http://www.interpol.int/22.10.2016).
19. <sup>1</sup>Sesioni i 68-të i Asamblesë së Përgjithshme të Interpolit është mbajtur në Seul, Koreja e Jugut nga 8 deri 12 nëntor 1999.
20. Për më tepër shih: IGEC definition of police corruption in Article 2 of its “Global Standards to Combat Corruption in Police Forces/Services”<sup>2</sup>.2. Dhënia ose ofrimi, (i drejtpërdrejtë ose indirekt) nga personeli i policisë i parave, sendeve me vlerë, dhuratave, favoreve, premtimeve, shpërblimeve ose përfitimeve, për personelin e policisë apo për cilindo person, grup ose entitet, në këmbim të çdo veprimi apo mosveprimi (dështimi për të vepruar) të kryer ose premtuar për mosveprim ose mosveprim në të ardhmen gjatë kryerjes, ose që lidhet me kryerjen e çdo funksioni të kontrollit policor ose që lidhet me të; 2.3. Çdo veprim ose mosveprim (dështim për të vepruar) gjatë kryerjes së detyrës nga një polic i cili në mënyrë të padrejtë mund të paraqesë ngarkimin me faj ose dënimin për një kundërvajtje penale të një personi ose në mënyrë të padrejtë mund të kontribuojë që një person të mos ngarkohet me faj ose të shkarkohet nga një kundërvajtje penale; 2.4. Shpërndarja e paautorizuar e informacionit policor të besueshëm ose të klasifikuar qoftë për shpërblim apo arsye të tjera; 2.5. Çdo veprim ose mosveprim (dështim për të vepruar) gjatë kryerjes së detyrës nga një polic me qëllim marrjen e parave, sendit me vlerë, dhuratës, favorit, premtimit, shpërblimit ose përfitimit për veten e tij/saj ose çdo personi tjetër, grupi ose entiteti; 2.6. Çdo veprim ose mosveprim (dështim për të vepruar) i cili përbën akt korrupsioni sipas legjislacionit të vendit anëtar; 2.7. Pjesëmarrja si kryerës kryesor, bashkëkryerës, iniciues, nxitës, bashkëpunëtor, ndihmës përpara kryerjes së një vepre, ndihmës mbas kryerjes së një vepre, dhe komplotues në vepra të cituara në dispozitat pararendëse të këtij neni.”
21. Kutnjak Ivkovic, S. *Fallen Blue Knights: Controlling Police Corruption*. New York: Oxford Press. Cituar në: *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2005, faqe 8.
22. Carl B. Klockars, Sanja Kutnjak Ivković, Maria R. Haberfeld. ‘Enhancing Police Integrity’. Springer 2006. f.1. Cituar në: *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2005, f. 8.
23. Komisioni i njohur jo zyrtarisht si Komisioni Knapp, (mori emrin e kryetarit të tij Whitman Knapp) ishte një panel prej pesë anëtarësh, i formuar fillimisht në prill të vitit 1970 nga kryetari i Bashkisë së Nju Jorkut, John V. Lindsay, për të hetuar korrupsionin brenda Departamentit të Policisë së qytetit të Nju Jorkut
24. Rachel Neild, “USAID program brief: anticorruption and police integrity.” USAID, 2007. Cituar në: *Police Integrity and Corruption in Albania*, The Institute for Democracy and Mediation, Tiranë 2014, f. 23.
25. *Police Integrity and Corruption in Albania*, The Institute for Democracy and Mediation, Tiranë 2014, f.24. [Sipas këtij klasifikimi korrupsioni i vogël përfshin: Marrja e ryshfeteve të vogla nga qytetarët e zakonshëm (në mënyrë të veçantë nga punonjës të policisë së trafikut); pranimit dhe dhuratave dhe shërbimeve falas; shitja e informacionit nga dosjet penale; “humbja” me qëllim e provave, dëshmimeve, etj.; vjedhja gjatë kontrolleve; marrja e mallrave të konfiskuar nga kontrabandës; dhënia e ndihmës të burgosurit për t’u arratisur; përdorimi i burimeve policore për qëllime personale (përdorimi i automjeteve të policisë të shëtitur me familjen, dhënia në përdorim armëve të shërbimit të policisë kriminelëve, etj.).]
26. Ibid, f. 24. [Sipas këtij klasifikimi korrupsion zyrtar(burokratik) përfshin: Kontraktimi dhe blerjet e privileguara, etj.; vjedhja e aseteve dhe burimeve të policisë (nga pagat, sistemi i shpërblimeve, etj.); shitja e informacionit nga dosjet penale; “humbja” me qëllim e provave, dëshmimeve; dhënia e licencave dhe lejeve në mënyrë të parregullt; prishja e disiplinës së brendshme të hetimeve; marrja apo kërkimi i ryshfeteve për rekrutimin, diplomimin, trajnimin, emërimin, etj.].
27. Ibid, f. 24. [Sipas këtij klasifikimi korrupsion kriminal përfshin: marrja e ryshfeteve apo përqindjeve nga kriminelë të njohur; zhvatja e pagesave në mënyrë të rregullt nga grupe kriminale, etj.; dhënia e mbështetjes për aktivitetet kriminale me pajisje, informata, mbulim të aktivitetit, etj.; pjesëmarrja e drejtpërdrejtë në krim apo veprimtari krimi të organizuar (trafikimi i drogës, grupe pengmarrësish, etj.); vjedhja e mallrave kontrabandë të konfiskuara; mbrojtja e aktiviteve ekonomike të paligjshme].
28. Ibid, f.25.



- [Sipas këtij klasifikimi korrupsion politik përfshin: Manipulimi i hetime penale; Inicimi i hetimeve të rreme; dhënia e informacionit konfidencial politikanëve; shkelja e lirisë së të shprehurit dhe të protestës (demonstratës publike, grevës dhe aktiviteteve të tjera opozitare); kryerja ose mbulimi i vrasjeve politike; shkelja e lirisë politike, e të drejtës së informimit dhe e aktivitetit të ligjshëm të partive politike; dhënia e informacionit grupeve të armatosura të paligjshme].
29. <https://al.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/140/2017/03/Shqipëria-2016.pdf>. Faqe 6/ 04.03.2017.
  30. Pjesa nga fjala e Kryeministrit Edi Rama, në prezantimin e Planit i ri Kombëtar në Luftën Antikanabis. Mbajtur me 03.03.2017.  
<http://www.kryeministria.al/al/newsroom/lajme/plan-i-ri-kombetar-ne-luften-antikanabis-1488563753/04.03.2017>.
  31. “Sigurizimi” si term i referohet klasifikimit të disa fenomeneve, personave ose entiteteve etj., si kërcënime ekzistenciale që kërkojnë masa të jashtëzakonshme. Kur një çështje klasifikohet në kategorinë e çështje e sigurisë bëhet sigurizimi i saj. Një çështje sigurizohet kur kërkon veprime urgjente përtej procedurave politike standarde të shtetit. Kjo i referohet një procesi në të cilin një komunitet politik vendos për të trajtuar diçka si një kërcënim ekzistencial dhe për të mundësuar një thirrje për masa urgjente dhe të jashtëzakonshme për t'u marrë me këtë kërcënim”. Ky koncept është futur nga Shkolla e Kopenhagës. Për më tepër, shih përfaqësuesit e kësaj shkolle Buzan, Waever, de Wilde, 1998: 23.
  32. Louise Westmarland, “Police Ethics and Integrity: Breaking the Blue Code of Silence”. *Policing and Society, An International Journal of Research and Policy*, 19 Aug 2006, f.145.
  33. *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi i Dytë, IDM, Tiranë, 2016, f. 9.
  34. Po aty, f. 59.
  35. Po aty, f. 62.
  36. Kështu ata mund të bëjnë ujdi me një kriminel – duke premtuar dënim më të lehtë, ose edhe të bëjnë sikur nuk shohin që ka shkelje të ligjit – në këmbim për më shumë informacion i cili mund t'i ndihmojë në gjetjen, arrestimin ose dënimin e dikujt që dyshohet se ka kryer një krim më të rëndë. Në këtë rrethanë, punonjësit e policisë më dijeni anashkalojnë ose edhe thyejnë ligjin bazuar në konceptin e etikës relative.
  37. Për më tepër, shih sondazhin e publikuar nga IDM në vitin 2014: *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*, f. 88.
  38. Leslie Holmes, *Corrupton and policing*, “Toolkiton Police Integrity”, DCAF, Geneva 2012, p.25. Burim i cituar.
  39. *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi Dytë, IDM, Tiranë 2016, f.122.
  40. P  
o aty, f. 50-51.
  41. Anketimi i IDM është realizuar në kuadër të Projektit “*Indeksi i Integritetit të Policisë*” i cili u mbështet nga një grant i Ministrisë së Punëve të Jashtme të Holandës në kuadër të Programit Matra për bashkëpunim Evropian.
  42. *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi Dytë, IDM, Tiranë 2016, f. 112.
  43. Po aty, f. 61.
  44. *Forcimi i integritetit policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2015, f. 25. Burim i cituar.
  45. Pjesa nga fjala e Kryeministrit Edi Rama në prezantimin e Planit i ri Kombëtar në Luftën Antikanabis. Mbajtur me 03.03.2017.<http://www.kryeministria.al/al/newsroom/lajme/plan-i-ri-kombetar-ne-luften-antikanabis1488563753/04.03.2017>. Burim i cituar.
  46. *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*. Botimi Dytë, IDM, Tiranë 2016, f. 134. Burim i cituar.
  47. Vlerësimi i performancës së strukturave policore është i përcaktuar në Rregulloren e Policisë së Shtetit, në Pjesën e Dytë, Kreu X, nenet 96-104, miratuar me VKM Nr.750, datë 16.9.2015. Ky vlerësim bëhet sektori përkatës brenda Drejtorisë së Standardeve Profesionale në përputhje me Procedurën Standarde “*Vlerësimi i performancës së strukturave të Policisë së Shtetit*”, miratuar me urdhër të Drejtorit të Policisë së Shtetit nr. 66, datë 19.01.2016.
  48. Të dhënat janë të Drejtorisë së Standardeve Profesionale
  49. *Toolkiton Police Integrity*, DCAF, Geneva 2012, f.193.
  50. *Integriteti dhe Korrupsioni Policor në Shqipëri*, IDM, Tiranë 2016, f. 55. Burim i cituar.
  51. Po aty, f. 134.
  52. Po aty.
  53. Të dhënat statistikore janë marrë nga Raporti Vjetor i SHÇBA-së për vitin 2015, publikuar në [www.punetebrendshme.gov.al/04.03.2017](http://www.punetebrendshme.gov.al/04.03.2017).
  54. *Raporti Vjetor i Punës i SHÇBA-së për vitin 2016*. f. 8.

Publikuar në [www.punetebrendshme.gov.al/](http://www.punetebrendshme.gov.al/) 04.03.2017.